

GÓRNOŚLAZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GÓRNOŚLAZAK

wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie
3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

Redakcja i Administracja: Katowice, św. Stanisława 4
Telefon 1414 i 156 — P. K. O. Katowice 304540

ZA OGŁOSZENIA

płat się 20 gr za wiersz millim. Wiersz reklamowy 70 gr.
Na pierwszej stronie 80 groszy

Nr. 157

Katowice, poniedziałek 11-go lipca 1932 r.

Rok 31

Niemcy przed wyborami.

Falę wojny domowej bo inaczej już tego, co się dzieje na przedmieściach wielkich miast niemieckich nazwać nie można, wydymają się i podnoszą raz po raz. Rząd Papena i jego przyjazne wobec hitlerowców stanowisko stały się momentem zwrotnym w nastawieniu i nastrojach mas robotniczych, które bez różnicy obozu i barwy partyjnej wystąpiły teraz ze stanu bierności i przeszły do akcji czynnej przeciw hitlerowcom i ich szturmówkom. Niema dnia, aby nie rozgrywały się formalne bitwy uliczne między ludźmi Hitlera a socjalistami, komunistami chrześcijańskimi demokratami i poprosto robotnikami. Albowiem wszelkiej frazeologii nastaje kiedyś kres, a teraz — przy przejściowym rządzie Papena — w przededniu wyborów, które mają się odbyć w dniu 31 b. m., zaczynają spadać różne maski, kurtyna się podnosi, a na scenie ukazują się zapaśnicy-aktorzy we właściwych swych rolach. Upadek rządu Brüninga przyspieszył moment rozgrywki między najpotężniejszymi partiami i obozami, dążącymi do zmiany stosunków a ewentualnie i ustroju w Niemczech. Wybory do Reichstagu będą tym razem, jeśli nie decydująca, to w każdym razie jedną z ostatnich prób rozegrania na terenie parlamentarnym partii, w której chodzi o wielką stawkę, w której Niemcy znajdują się wobec dylematu: monarchja, albo dyktatura.

W pierwszym rzędzie partji, które występują za przywróceniem monarchji i wprowadzeniem znów na tron Hohenzollernów, stoją niemiecko-narodowi pod wodzą Hugenberga. Wydał on już odezwę przedwyborczą, w której piszą: „Wynaturzonemu parlamentaryzmowi wejmarskiemu przeciwstawiamy ustrój z wodzem na czele. Ustrój republikański w Niemczech zawiódł na całej linii. Partja nasza dąży do utrwalenia w Niemczech monarchji dziedzicznej”.

Deklaracja wyraźna. Powrót do starych, dobrych czasów. Głośniejszy odeń przemawia i większy znajduje posłuch niestrudzony kandydat na dyktatora — Adolf Hitler. Na wiecu przedwyborczym we Frankfurcie nad Menem, przemawiający tam poseł hitlerowski, najtęższa głowa partji „Nazich“, A. Kube, oświadczył: „Niemiecko-narodowym pozostaje tylko jedna deska ratunku — przyłączenie się do nas... Wodzem przyszłych Niemiec jest nie Alfred Hugenberg, lecz Adolf Hitler”.

A wcale niewiadomo, czy Hitler pragnie powrotu monarchji — czy pracuje dla Hohenzollernów, czy poprosto dąży do własnej dyktatury. Jego nadzwyczaj demagogiczny program socjalny, nie bardzo godzi się z ustrojem monarchicznym, a ponieważ działa na masy, musi wyczuwać nastroje tam panujące i do nich się stosować; a bardzo jest wątpliwe, czy te tłumy bezrobotnych, głoszące na kandydatów Hitlera, tęsknią

Podpisanie traktatu lozańskiego.

Lozanna. Traktat lozański podpisany został przez następujące państwa: Belgje, Francję, Japonję, Polskę, Wielką Brytanię, Niemcy, Włochy oraz cztery dominja brytyjskie. Pozostaje on otwarty do dalszych podpisów uczestników konferencji. Dokument, który został podpisany, nosi pieczęć miasta Lozanny. Jest to ta sama pieczęć, która była użyta w roku 1525 po podpisaniu przymierza między Brnem, Fryburgiem i Lozanną.

Lozanna. Składanie deklaracji końcowych na plenarnem posiedzeniu konferencji lozańskiej rozpoczął Herriot, który wyraził radość delegacji francuskiej z udania się konferencji. Podkre-

ślił, że przygotowała ona uniwersalne załatwienie problemu. Herriot skierował gorący apel do ludów, aby dopomagały mężom stanu w ich wysiłku. Długi czas opierano politykę na szukaniu tego, co dzieli narody; trzeba wreszcie, aby zadaniem polityki było poszukiwanie tego, co je łączy. Wszyscy muszą się przejąć najbardziej wzniosłymi słowami, jakie kiedykolwiek zostały wypowiedziane: „Pokój na ziemi ludzjom dobrej woli”.

Po Herriot przemawiał Neville Chamberlain, który podkreślił, że konferencja przeszła ciężkie chwile i momenty zniechęcające, ale świadomość, że los milionów ludzi zależy od wyników konfe-

rencji, dopomogła do przewyciężenia trudności.

Następnie kanclerz von Papen oświadczył, że zdaje sobie sprawę ze znaczenia chwili. Układ lozański posiada ogromną doniosłość dla Niemiec, stanowi on definitywne załatwienie sprawy odszkodowań i stawia kres splatom politycznym. Niemcy nie już nie będą płacić z tytułu odszkodowań, a jedynie przyczynią się przez spłacanie pewnej sumy do rekonstrukcji gospodarczej świata. Obecnie należy, oświadczył dalej von Papen, rozważyć kwestje, które pozostały otwarte. Warunkiem rekonstrukcji gospodarczej jest stałość polityczna, a ta wymaga, aby wszystkie państwa miały równe prawa i równe obowiązki. Spodziewam się, zakończył von Papen, że rece konferencji lozańkiej otworzyły nową erę. Po kanclerzu von Papenie przemawiali delegaci: włoski Mosconi i belgijski Renkin. Posiedzenie zakończyło się o północy.

Otwarcie Wystawy Rzemieślniczo-Przemysłowej w Cieszynie.

Wczoraj o godz. 11 rano w Cieszynie odbyło się uroczyste otwarcie Wystawy Rzemieślniczo-Przemysłowej, zorganizowanej staraniem Zw. Samodzielnych Polskich Rzemieślników Koła Cieszyn, z inicjatywy i pod specjalnem staraniem p. posła Satary.

Wystawa urządzona została w szkole Hasewicza.

Punktualnie o godz. 11-ej przybył protektor Wystawy, Pan Wojewoda Dr. Grażyński w otoczeniu p. wicestarosty dra Zagóry, burmistrza m. Cieszyna, p. dr. Wł. Michejdy, dyr. Izby Przemysłowo-Handlowej Bielska p. dra Adameckiego oraz przedstawicieli Senatu i posłów Sejmu Warszawskiego i Śląskiego i innych.

Pana Wojewodę przywitał prezes

wystawy p. poseł Satara, poczem przemawiali kolejno dr Michejda i dr Adamecki. Po przemówieniach p. poseł Satara wręczył Panu Wojewodzie, dr. Michejdzie i dr. Adameckiemu w imieniu Komitetu Wystawy piękne odznaki honorowe, córeczka zaś p. Kofina wygłosiła okolicznościowy wierszyk i wręczyła bukiet kwiatów Panu Wojewodzie.

Z kolej zabrakł głos Pan Wojewoda, podkreślając doniosłość i znaczenie gospodarcze wystawy, zorganizowanej w czasie silnej depresji gospodarczej. Po przemówieniu, nagrodzonym oklaskami, Pan Wojewoda przeciął symboliczną wstęgę, otwierając wystawę. Zaproszeni goście zwiedzili pawilon. Wystawa przed stawia się b. okazale. Wystawa trwać będzie do 31 lipca b. r.

Ludność miasta Częstochowy przeciwko agresywności Niemców i prowokacji Gdańska.

Częstochowa. Wczoraj w południe na placu magistrackim odbyła się staraniem Legionu Młodych wielka manifestacja ludności miasta Częstochowy przeciwko zamierzeniom rewizjonistyczno-Niemiec i ciągłym prowokacyjnym wystąpieniom Gdańska przeciwko Polsce. Dyktowanym i inspirowanym przez Berlin. W manifestacji wzięli udział Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny, Przystosobienie Wojskowe, Legion Młodych, Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej, z prezesem ks. Czajką na czele, Stow. b. więźniów politycznych, i inne organizacje społeczne i sportowe oraz wielotysięczne rzesze publiczności. Dłuższe przemówienie wygłosił sekretarz Federacji Andrzej Baryła, piętnując w mocnych słowach prowokacyjną politykę nacjonalistów niemieckich, którzy swoim ślepym obłędzie pchają Niemcy całą Europę w objęcia nieobliczalnej w swych skutkach katastrofy wojennej. Następnie przemawiał przedstawiciel Legionu Młodych Jan Motłoch. W trakcie przemówień orkiestra kolejowa odegrała „Rotę“ i Hymn Narodowy. Manifestacja zakończyła się i uchwaleniem rezolucji protestującej przeciwko zachłanności nowoczesnych krzyżaków i zawierającej wyrazy niezłomnej gotowości do obrony całości Rzplitej oraz słowa uznania dla sterników nawy państwowej w osobach P. Prezydenta R. P., Marszałka Piłsudskiego i premiera Prystora za ich pełną i spokojną godność politykę w stosunku do prowokacji niemieckich. Po uchwaleniu rezolucji pochód udał się przed gmach Starostwa, gdzie delegaci poszczególnych organizacji z komendantem częstochowskiego obwodu Legionu Młodych Grygoewińskim na czele wręczyli p. starście Kühnwi rezolucję, prosząc o przesłanie jej do Warszawy.

do Hohenzollernów; raczej przeciwnie. Dlatego to program polityczny Hitlera jest ostrożny i celowo niejasny. Nie mówi on nic o obaleniu rzeczypospolitej, ani o przywróceniu monarchji. Najpierw trzeba opanować władzę, a potem — zobaczymy. Powstanie „trzęcie państwo”, państwo czystych rasowych Niemców, bez żydów i mieszaińców, które tym czystym rasowym Niemcom zapewni raj na ziemi, a czy to będzie monarchja czy republika, są to drobiazgi, o których teraz nie warto rozprawiać. Jak Hitler da sobie radę z całym problemem niemieckim politycznym i gospodarczym i czy da sobie radę — to inna rzecz. Narazie obiecuje złote góry, a zrujnowane klasy średnie, inteligencja, b. oficerowie i część bezrobotnych idą ślepo za nim.

Centrum idzie do wyborów — zgodnie zresztą ze swymi tradycjami — zupełnie samodzielnie. Rzucono wprawdzie myśl związania list centrowych z demokratycznymi, ale ta propozycja, która wobec zupełnej bezsilności demokracji nie przyniosłaby centrum większej korzyści — nie znalazła oddźwięku w kierowniczych kołach katolickich.

Centrum wystawiło jako kandydatów na pierwszym miejscu b. kanclerza Brü-

ninga i wodza partji, ks. Kaasa. Jego hasłem wyborczym jest utrzymanie konstytucji weimarskiej, ustroju republikańskiego i walka z kulturkampfem hitlerowskim, która ma podkład zarówno wyznaniowy, jak i polityczny. Nie ulega wątpliwości, że centrum utrzyma swój stan posiadania.

Bardzo niebezpiecznym dla Hitlera jest powstający obecnie „czerwony front”, obejmujący wszystkie odłamy socjalizmu i — komunistów. Po raz pierwszy zatem socjaliści i komuniści nie będą się zwalczać podczas wyborów, co bardzo wzmacnia szanse kandydatów radykalnego obozu, który rozporządza co najmniej tylu wyborcami co hitlerowcy. Jeżeli zaś chodzi o aparat agitacyjny, jest on doskonale rozbudowany i ma za sobą wieloletnią rutynę. W bezwzględności walki obaj współzawodnicy nie ustępują sobie wzajemnie, a hitlerowcy mają tylko tę wyższość, że rozporządzają większymi środkami pieniężnymi; nie jest to tajemnica, skąd czerpią swoje dochody. Finansuje ich od lat ciężki przemysł w tej nadziei, że Hitler rozbije związki zawodowe, które im zawadzają w tak zwanej racjonalizacji produkcji i w regulowaniu płac robotniczych.

Kongres związków górników i metalowców Z. Z. Z.

Ostatnia kronika.

W sali p. Kubosza (dawniej Noglik) w Katowicach odbył się w niedzielę, dnia 10 lipca kongres prezesów i radców zakładowych, należących do Związku Zawodowców, tak górników jak i metalowców. Kongres obsesany był przez 120 górników i 80 metalowców. W kongresie brali również udział: przedstawiciel wyższego urzędu górniczego inż. Wiśniewski, okręgowy inspektor pracy inż. Franke, poseł na sejm warszawski Gawlik i wielu innych. Kongres zagaił prezes Rogacki, który na wstępie oświadczył, iż kongres został zwołany celem porozumienia się i wyjaśnienia ciężkiego położenia, które wytworzyło się w przemyśle śląskim, w którym robotnik polski niema pracy, podczas gdy wrogowie Polski i rządu panoszą i rozbijają się u nas. Przewodnictwo nad kongresem objął poseł Gawlik, generalny sekretarz federacji pracowników umysłowych, poczem przystąpiono do obrad.

Pierwszy zabrał głos sekretarz Związku górników Derejczyk. W swem przemówieniu mówca wskazał na ogólne położenie gospodarcze nie tylko Polski ale i całego świata. Przedewszystkiem zwrócił uwagę na szkodliwą gospodarkę, która stosowana jest w Niemczech, gdzie nadmiernie poszkodowana została klasa pracująca. Krytykował dalej w ostrych słowach skandaliczną gospodarkę naszych baronów węglowych, którzy podczas panującego kryzysu posługują się środkami nielegalnymi, przez przegrupowanie robotników z kategorii wyższych do niższych oraz przez stosowanie częstych obniżek zarobków. Robotnik polski — oświadczył referent — nie może patrzeć nadal spokojnie na taką gospodarkę, ale musi się zdecydować do ostatecznej obrony swoich praw. Z kolei mowca przystąpił do omawiania prac w przemyśle węglowym podając tabelkę zarobków w innych krajach. Z tabelki tej wynika, że robotnik polski w porównaniu do innych państw jest najgorzej płacony, a co jeszcze ciekawsze, wykazuje największą wydajność. O ile związek pracodawców będzie dalej domagał się obniżki płac, to gospodarka musi się załamać, albowiem nie może być mowy o konsumcji węgla w kraju, gdyż tona węgla kosztuje na kresach około 120 zł, podczas gdy zagranicę wysyła się węgiel po cenie od 6 do 8 zł za tonę. Mówca napiętnował również dyktaturę konwencji węglowej, która hamuje produkcję wydobywania węgla w górnictwie polskim. Następnie przeszedł re-

ferent do środków zapobiegawczych, omawiając kroki, jakie poczynił rząd polski przez rozporządzenia i dekrety p. Prezydenta Rzeczypospolitej, ale i robotnik sam musi dopilnować, aby rozporządzenia te i dekrety zostały wykonane. W końcu referent wskazał na działalność organizacji tak pracodawców jak i robotniczych, piętnując przedewszystkiem organizacje partyjno-polityczne. Ostatecznie nawoływał do wspólnej pracy, celem obrony praw klasy robotniczej.

Z kolei zabrał głos sekretarz metalowców Bajdur. Omówił przedewszystkiem wrogie usposobienie niemieckich kapitalistów, którzy wprost plują naszym robotnikowi w twarz. W pierwszym rządzie wskazał na ostatni zjazd Volksbundu, który się odbył w dniu 11 czerwca w sali hotelu do „Wypoczynku“, na którym książę pszczyński apelował do przemysłowców niemieckich, aby przy każdej redukcji uwzględniali przedewszystkiem interesy niemieckie. Do wskazówek księcia pszczyńskiego

nasi kapitaliści w zupełności się zastosowali, wyrzucając prawie że codziennie na bruk setki polskich robotników, a w pracy pozostawiają tylko Volksbundowców.

Przemysłowcy zwracają się do Ligi Narodów o zniesienie ministerstwa pracy i opieki społecznej a zarazem i komisarza demobilizacyjnego oraz okręgowych inspektoratów pracy, aby odebrać robotnikowi śląskiemu instancję, do której robotnik może udać się o pomoc. W końcu referent wskazał na położenie w hutnictwie i przebieg ostatniej konferencji w sprawie obniżki płac akordowych, w których to przedstawiciele organizacji opozycyjnych z lekkim sercem zgodzili się na obniżkę zarobków.

W końcu przystąpiono do odczytania rezolucji, którą zebrani jednogłośnie przyjęli. Nad rezolucją wywiązała się dyskusja, w której udział wzięło 15 radców zakładowych. Wszyscy mówcy oświadczyli solidarność z wywodami mówców.

Konferencja w sprawie omówienia położenia w górnictwie.

Jak się dowiadujemy, dnia 11 lipca b. r. o godz. 11 zrana pod przewodnictwem pana ministra przemysłu i handlu, dr. F. Zarzyckiego, rozpoczęły się obrady wielkiej konferencji przedstawicieli zainteresowanych ministerstw z delegatami przemysłowców i zaproszonymi osobistościami ze sfer gospodarczych. Konferencja ma na celu omówienie ogólnej sytuacji w przemyśle węglowym. W konferencji wezmą udział delegaci ministerstw: skarbu, spraw wewnętrznych, min. pracy i opieki społecznej, oraz min. komunikacji i robót publicznych. Udział w konferencji zapowiedzieli m. in. ministrowie: wicepremier prof. Wł. Zawadzki, min. komunikacji inż. Kühn i minister pracy, dr. Hubicki.

Podczas konferencji przemysłowcy węglowi przedłożą memoriał z omówionymi postulatami przemysłu węglowego. Stery przemysłowe mają poruszyć sprawę wywozu węgla, który w ostatnich czasach znacznie się obniżył. Konferencja poweźmie uchwały, które posłużą jako materiał opiniodawczy dla ministerstwa przemysłu i handlu.

Zatarg w cynkowni „Silesia“ jeszcze nie rozstrzygnięty.

W ubiegłą sobotę 9 bież. miesiąca u inspektora pracy p. inż. Frankego w Król. Hucie odbyła się konferencja w związku z obniżką premij od wydajności o 1,50 zł. w cynkowni „Silesia“ w Lipinach w miesiącu czerwcu b. r. Robotnicy zaproteścowali przeciwko tej obniżce jednorodnym strajkiem. W konferencji oprócz Rady zakładowej wziął udział również sekretarz Zw. Zaw. Metalowców Z. Z. Z. p. Bajdur.

Po dłuższej naradzie uzgodniono, że spór ten zostanie skierowany na wydział fachowy. Czy to zaspokoi rozgorączkanych robotników, trudno przewidzieć, gdyż trzeba zaznaczyć, że robotnicy w cynkowni mają najcięższą pracę i najwięcej jest wyziewów różnych smrodów a po obniżce premij, zarobek ich wynosi najwięcej na dniówkę 7 zł.

Przez wybitą szybę w oknie.

Po wybitciu szyby w oknie weszli nieznanymi sprawcy do mieszkania Bartłomieja Krybulta w Kamienicy i skradli 1.000 zł gotówki w banknotach 100 zł, czarne ubranie męskie, 3 metry kamgaru brązowego i 24 sztuki jaj, czem wyrządzili szkodę na około 1200 zł.

Pożar w Zaborzu.

Z niewyjaśnionej przyczyny wybuchł pożar w stodole Laszczakowej Anny w Zaborzu i zniszczył ją doszczętnie wraz z inwentarzem rolniczym, czem wyrządził szkodę na około 1.500 zł. W akcji ratunkowej brała udział straż pożarna z Zaborza, Mnicha i Chybia.

„Bohaterstwo“ hitlerowców.

Bytom. W sobotę w godzinach wieczornych oddział złożony z około 50 szturmowców hitlerowskich z Bytomia powracał samochodem ciężarowym z ćwiczeń. Podczas przejazdu przez Zabrze, bawiący się na jednej z ulic nieletni chłopcy zaczęli wyśmiewać się z jadących samochod. hitlerowców i wznosić drwiące okrzyki. Wówczas z samochodu posypał się grad kul rewolwerowych, poczem samochód hitlerowców odjechał w pośpiechu.

Na miejscu pozostało dwu ciężko rannych chłopców, 15 letni Schwegel i 13 letni Jerzy Niewiem.

Za uciekającymi bojówkarzami ruszyła natychmiast w pogoń policja, która zatrzymała samochód hitlerowców w Szombierkach. Aresztowano 48 jadących samochodem hitlerowców; podczas rewizji osobistej znaleziono u wszystkich broń palną, noże i pałki gumowe.

„Prometeusz“ jeszcze pod wodą.

Usiłowano nawiązać komunikację dźwiękową z „Prometeuszem“, wszystkie jednak wysiłki w tym kierunku okazały się daremne. Specjalny przyrząd instalacyjny na pokładzie „Ailette“ i drugi, znajdujący się na polskim kontrtorpedowcu „Burza“, nie dały dotychczas pomysłnych rezultatów. Położenie zatopionego statku jest obecnie dokładnie ustalone. — Sprawa komplikuje się wskutek faktu, że „Prometeusz“ znajdu-

je się na 75 mtr. pod wodą. Na takiej głębokości ciśnienie jest około 8 atmosfer. Ze środków ratowniczych pozostaje jedynie wydobyć na powierzchnię całej zatopionej łodzi. Na miejscu katastrofy przeprowadzone były w ciągu dnia wczorajszego prace przygotowawcze, materiału jednak okazał się niedostateczny. O wschodzie słońca roboty podjęte zostały ze wzmoczoną energią.

Pogrzeb ś. p. Józefa Weysenhoffa.

Warszawa. Wczoraj o godz. 11-ej odbył się pogrzeb znakomitego pisarza ś. p. Józefa Weysenhoffa. Po nabożeństwie żałobnym w kościele św. Krzyża nastąpiło wyprawienie zwłok na cmentarz powąskowski. W kondukcji pogrzebowej wzięli udział poza najbliższą rodziną zmarłego minister

wyznań relig. i oświec. publ. Jędrzejewicz, prezydent miasta stoł. Warszawy inż. Słomiński, przedstawiciele literatury i sztuki, świata artystycznego, dziennikarzy oraz przedstawiciele Stowarzyszenia Dowborczyków. Nad trumną wygłoszono szereg przemówień.

Biada potwarcom!

Opowieść wzruszająca.

3) (Ciąg dalszy.)

Dwa lata upłynęły od chwili wyjazdu Roberta, a żadna wieść o nim nie doszła do Marji! W onych czasach nie było jeszcze poczty tak urzędzonych jak dzisiaj, nie przeto dziwnego, że porozumiewanie się, szczególnie z dalekimi stronami, było rzeczą prawie niepodobną.

Nareszcie Robert znalazł możliwość przesłać wieści o sobie. Pewien pielgrzym wracał z Jerozolimy do Włoch i przez niego to pisał on do swoich ukochanych, zawiadamiając o wszystkim, co się tyczyło jego osoby i jego zamiarów. Wiodło mu się dosyć szczęśliwie na wojnie, bo w kilku potyczkach odznaczył się bardzo świetnie i uzyskał powszechną pochwałę; ale nadzieje do bogactwa, które sobie obiecywał zyskać na Wschodzie, zupełnie go zawiodły! Nie umiał on pochlebiać możnym, ażeby pozyskać ich łaskę, bo uważał to za rzecz niegodną szlachetnego człowieka; więc też nie znalazł nigdzie poparcia dla siebie, a jako prawy chrześcijanin nie chciał się z bogactwami grabieżą i uciskiem niewin-

nych. „Być może, dodawał on w piśmie, że Pan Bóg chce mnie ukarać za to, że poszedłem na świętą wojnę z pysznymi zamiarami.“ Zaklinał Marję, aby mu dochowała wiary aż do umówionego czasu, t. j. do pięciu lat, które jej nazaczył przy ostatnim pożegnaniu.

Matka i córka odpowiedziały na to pismo przez pewnego mnicha, który udawał się do Ziemi św. i starały się pocieszyć Roberta w utrapieniu; Marja zaś dodała od siebie, że nie tylko przez pozostałe trzy lata, ale do ostatniego tchnienia nie zmieni swoich uczuć dla niego.

Potem znowu długi czas nic nie wiadano o Robertcie i biedne kobiety pędziły dalej swoje smutne życie między obawą i słodką nadzieją.

Tymczasem, kiedy raz Marja odnosiła robotę od pewnej pani, spotkała przypadkiem pewnego młodzieńca, na którym jej piękność zrobiła silne wrażenie. Był to Alfred syn samotnych rodziców, przystojny, bogaty, posiadający względy u króla, ale nie mający ani połowy tych pięknych przymiotów, które odznaczał się Robert. Nie był on złym i zupełnie zepsutym, wszakże szczęście, które mu dopisywało, wyrobiło w nim lekkomyślny charakter i skaziło znacznie jego serce.

Przyznać jednak trzeba, że miał on względem Marji szlachetne zamiary i chociaż dziewczyna uboga, córka przedśladowanych rodziców, nie uważał na to, i postanowił starać się o jej rękę. Zdało mu się, że będzie to rzeczą łatwą i że Marja poczyta sobie za szczęście związek z takim jak on młodzieńcem.

Alfred nie porozumiał się ani z matką ani z córką, zaczął wszędzie mówić o swoim ożenieniu, jako o rzeczy pewnej. Rodzice, znając jego samowolną i upartą naturę, nie śmieli mu się sprzeciwić, przyjaciele życzyli mu szczęścia, słowem całe miasto było zajęte tym wypadkiem i niejedna dziewczyna zazdrościła Marji tak szczęśliwego losu.

Wyobraźcie więc sobie, jakiego zdziwienia i zawstyżenia doznał Alfred, kiedy przybywszy nareszcie z oświadczeniem do domu biednych kobiet, otrzymał od nich odmowną odpowiedź! Ani matka ani córka nie chciały słuchać o nim i zamiast przyjąć go z uniesieniem, jak sobie marzył Alfred, odrzuciły stanowczo jego oświadczenie. Nie mógł on pogodzić się z tą myślą raz że istotnie bardzo się przywiązał do Marji, a powtóre, że przez nieroztropne postępowanie nadał tej sprawie wielki rozgłos, przez co naraził się na śmieszność w o-

czach całego miasta. Prosił więc, błagał, nalegał, aby go nie odrzucano, a w końcu myśląc, że jego imię i dostatek podziałają skutecznie na serce ubogich niewiast, zostawił im kilka dni czasu do ostatecznego namysłu.

Daremne wszakże były wszystkie jego nadziej. Matka wprowadziła wahała się — bo któraż matka nie chciałaby szczęśliwego losu dla swojego dziecka; ale Marja była zaudat szlachetną, aby złamać słowo dane Robertowi. Bogactwa ją nie nęciły, blask i rozkosze ziemskie były dla niej rzeczą obojętną i za żadne skarby świata nie byłaby sprzedała swojej ręki człowiekowi, dla którego nie miałaby prawdziwego przywiązania. Tem bardziej teraz, kiedy tak szczere uczucia łączyły ją z Robertem, mógłby choć na chwilę zawahać się w swoim postanowieniu?

Kiedy więc Alfred przyszedł po ostateczne słowo, odpowiedziano mu grzecznie, że żadnej nadziei mieć nie może i proszono, aby raz na zawsze porzucił swoje zamiary. Młodzieniec uczuł się bardzo dotkniętym tą odmową, a że był lekkomyślny i próżny, nie tyle więc jego serce, ile raczej duma cierpiała z tego powodu. Jak pierwaj przywiązanie, tak teraz złość opanowała jego duszę.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Z działalności kół miejscowych Z. O. K. Z. w powiecie rybnickim.

Z Śląska Opolskiego.

Z Gliwickiego.

Nad Gliwicami i okolicą przeszła w sobotę ciężka burza. Wieczorem uderzył w Zernikach grom w stodołę rolnika Andrzeja Kamuzeli i wzniesił pożar. Płomienie przerzuciły się na dom sąsiedni rolnika Hermana Kusia. Stodoła spłonęła doszczętnie, na domu spalił się dach. Straty materialne są znaczne, na szczęście pogorzeli byli ubezpieczeni.

W uroczystość śś. Piotra i Pawła przystępowały dzieci z Smolnicy i Leboszowice (razem 15 dzieci) do Stołu Pańskiego. Uroczystość odbyła się w kościele parafjalnym w Pilchowicach i przygotowane zostały w ojczystym polskim języku przez ks. kapelana Piekarza.

W nocy na środę wybuchł w stodole rolnika Grzbiela w Wójtowejwsi pożar. Budynek spłonął prawie doszczętnie, reszta zawaliła się. Między innymi spłonęły trzy maszyny rolnicze. Szkody materialne są znaczne. Przyczyny pożaru nie zdołano jeszcze ostatecznie ustalić.

Z Kozielskiego.

Jedenastoletni chłopak Czaja z Ślawańc kapłan się z rówieśnikami w kąpieli odrzańskim i utopił się.

W ostatnim czasie powiat kozielski nawiedziła prawdziwa klęska pożarów. W Dziełowie spłonęła doszczętnie stodoła Jana Orlika wraz z zapasami paszy dla bydła, maszynami i narzędziami rolniczymi. Następnie ogień przerzucił się na dom mieszkalny, który został częściowo zniszczony. Przyczyna pożaru narazie nieznana. W Jabonowicach pastwą pożaru padło domostwo rolnika Karola Krybusa. Budynek w ciągu kilku minut spłonął aż do fundamentów. Przylegająca do niego szopa spłonęła również, a z nią większa część inwentarza żywego i martwego. I w tym wypadku przyczyny pożaru nie stwierdzono, w każdym razie przeważa zdanie, że ogień został podłożony przez zbrodnicze rece. Jest to już z kolei ósmy pożar, jaki nawiedził Jabonowice w roku bieżącym.

Z Opolskiego.

W niedzielę 3 bm. obradował w Opolu rozszerzony komitet wyborczy Polsko-Katolickiej Partii Ludowej na Śląsk Opolski. Zjazd uchwalił jednogłośnie wystawić listę polską i wziąć udział w wyborach do parlamentu niemieckiego, które odbędą się 31 lipca rb.

W tragiczny sposób zginęło w kolonii Wysoka pod Gogolinem 2-letnie dziecko Plichtów, które bez opieki bawiło się nad stawem. Nagle dziecko wpadło do wody i nim zauważono nieszczęście, utonąło.

Nad Pokojem i okolicą przechodziła onegdaj gwałtowna burza, połączona z ulewem deszczem. Grom uderzył w szopę właściciela restauracji Szoltyska wypełnioną po brzegi słomą. Szopa spłonęła mimo ulewnego deszczu aż do fundamentów. Szkody są znaczne.

Robotnik Jan Świerc II z Krasiejowa w czasie wykonywania pracy zawodowej w hucie w Ozimku uległ ciężkiemu wypadkowi. Z ciężkimi ranami na nogach odstawiono nieszczęśliwego do szpitala.

—XOX—

Rozmaitości.

Rozszarpany przez lwy.

Z Kapstadtu donoszą o okropnym wypadku w tamtejszym ogrodzie zoologicznym. Ogród ten na noc zawsze zamknięty. Jeden z odwiedzających mężczyzn nie zorientował się na czas i zastał bramę już zamkniętą. W ciemności szukał widocznie jakiegoś innego wyjścia i wpadł do głębokiego rowu, który oddziela jaskinię lwów od drogi. Następnie rano przechodził obok tego miejsca dozorca ogrodu i odkrył ciało nieostrożnego turysty, rozszarpane na strzępy przez dzikie zwierzęta.

Na odbytem walnym zebraniu Koła Z. O. K. Z. w Rybniku wybrano zarząd w następującym składzie: prezes p. inspektor szkolny B. Rak, zastęp — dyrektor szkoły handlowej p. Wazowski sekretarz p. I. Knapczyk, zast. p. Łojek, skarbnik — p. Białdyga. Z kół inteligencji domagano się poczynienia energicznych kroków celem poprawnego pisania nazwisk, zastosowując ortografię polską, ponieważ używanie ortografii niemieckiej związane jest z trudnościami. W sprawie ogłoszeń reklamujących Sopoty na terenie wolnego miasta Gdańska wyrażono życzenie pod adresem prasy polskiej, ażeby dzienniki polskie ogłoszeń tych nie umieszczały — nawoływano do kategorycznego bojkotowania towarów gdańskich, jak serów, cukierków, piór itd. Na kolonje letnie dla dzieci zarząd uchwalił pewną kwotę.

Dworzec kolejowy w Katowicach.

Kto w pierwszych dniach lipca t. j. na początku od dawna oczekiwanych wakacji, przesunął się przez hale dworcowe opanowane przez szalony ruch, wywołany wzmocnionym wyjazdem mieszkańców miasta i rodzin żegnających się, ten z pewnością nie myślał o strasliwym bezrobociu, czy kryzysie gospodarczym. Dlaczego wielka część mieszkańców opuszcza mury katowickie? Nadszedł czas wakacji, czas wypoczynku po całorocznej, mozolnej pracy. Zastępowali sobie na to, aby mogli spędzić pewien czas w uzdrowisku, w górach lub innych pięknych okolicach. Chcą zacerpnąć nowych sił.

Nie jeden pracownik fizyczny czy też umysłowy pomyślał sobie: „I ja chętnie pracowałbym, abym mógł korzystać z radości z zasłużonego urlopu. Cóż nam teraz z wolnego czasu, kiedy nie mam czym głód zaspokoić. Widzimy często przed urzędowymi biurami gromadzące się wielkie zastępy osób zdrowych, ojców, rodzin, pozbawionych bez własnej winy możliwości pracy. Kto wniknie w nastroje ich duszy, ten nie potępi bezwzględnie ich spojrzenia pełnego zazdrości i goryczy, objawów niechęci do osób, którym warunki życiowe po-

zwalają korzystać z przyjemności tego świata jak n. p. z wyjazdu na wakacje i t. p. Niejeden inteligent pracował uczciwie z wielkim zaparciem siebie samego przez całe życie, nagromadził nieco majątku, lecz długotrwałe bezrobocie uczyniło go biednym. Dawniej wspierał uboższych od siebie, obecnie sam czekać musi na zmiłowanie serc litościwych. Czekają dzieci biednych na pomoc. Potrzebują słońca, dożywienia, uciechy, wychowania, opieki rodzinnej.

Pamiętajmy więc nie tylko o własnych potrzebach i wygodach, ale także o losie bliźnich, którzy żyją w niedostatku i nędzy. Miłość bliźniego nie jest radą, lecz ścisłym nakazem Boga. Często utożsamiał sobie z ubogimi, godnymi, pragnącymi, nagimi, więźniami, mówiąc: „Cokolwiek uczyniście jednemu z braci moich najmniejszych, mnieście uczynili“. Niechaj te słowa będą pełne pociechy dla dusz miłosiernych, a dla samolubów pełne grozy i przerażenia.

Kto się chce przyczynić do wielkiej i wspaniałej akcji dobroczynności, niechaj przystąpi jako członek katowickiego okręgu „Caritas“ lub przyjmie dziecko na dożywanie, czy też złożyła na PKO. 300.115 albo w sekretariacie.

Smugi dymu wznoszą się nad lasami ks. pszczyńskiego.

Najprawdopodobniej przez porzucenie niedopałka papierosa wzg. zapalki, powstał pożar w lesie ks. Pszczyńskiego w rewirze Branica i zniszczył około 172 ha. młodego lasu. Szkody narazie nie ustalono.

Tego samego dnia od Iskier wypadających z komina pociąg osobowego 1719, zaazajającego w kierunku Dzieć, wybuchł pożar w lesie ks. Pszczyńskiego w Murckach, w pobliżu dworca kolejowego i zniszczył na przestrzeni 40 m² wrzos i suche drzewo nieznacznej wartości. — Ogień ugasiłi przechodnie przed przybyciem straży pożarnej.

W tym samym lesie na szlaku Nr. 120 wybuchł pożar i zniszczył na przestrzeni kilkunastu metrów, różne zarośla. —

Z ruchu młodzieży S. M. P. okręgu wodzisławskiego.

Wodzisław, 9 lipca.

W ubiegłą niedzielę t. j. 3 lipca br. odbył się w Wodzisławiu zlot okręgowy SMP. połączony z dziesięcioleciem SMP. Wodzisław. Już w przeddzień zlotu miejscowi druhowie SMP. udali się na boisko, gdzie przy ognisku spędzono wśród pieśni cały wieczór. — W niedzielę rano zaczęły napływać do Wodzisławia liczne szeregi młodzieży SMP. z sztandarami, gromadząc się w parku miejskim, gdzie przez całe uroczystości koncertowała orkiestra P. W. F. T. Na wyróżnienie zasługuje SMP. Orontowice okręg mikołowski, które stanowiło 30 drh. z sztandarem. Krótko przed wymarszem do kościoła zebrał się komitet honorowy zjazdu z burmistrzem p. Bluszczem na czele oraz delegacje miejscowych organizacji z sztandarami. Powitania gości i druhowów dokonał prezes okręgowy H. Zajac, poczem w zwanym szeregu udano się do kościoła parafjalnego, gdzie ks. prof. Graniczny wygłosił podniosłe kazanie. Podczas mszy św. odprawionej przez okr. patrona Ks. radcę Sznalkiego w asyście ks. prof. Granicznego i Wolfa, młodzież przystąpiła do komuniji świętej, zaś miejscowy chór „Wiosna“ pod dyr. kier. Adamczyka Henryka odśpiewała

pieśni religijne. Po mszy świętej młodzież w pochodzie przedelfowała przed protektorem zjazdu ks. radcą Sznalkiem oraz komitetem honorowym, poczem udała się do parku miejskiego, — gdzie do zebranej młodzieży przemówił p. Michalski, oraz p. Adamczyk, delegat Związku Młodzieży Polskiej w Katowicach. Nastąpiła przerwa obiadowa, poczem udano się na nieszpory, po których nastąpił dalszy ciąg koncertu w parku połączony z zabawami ludowymi, strzelaniem i innymi niespodziankami. Na boisku toczyła się walka między rywalami okręgu SMP. Wodzisław i SMP. Radlin, z której weszło zwycięsko SMP. Wodzisław, bijąc przeciwnika w stosunku 8:1 (4:0). Wieczorem odbyła się na sali św. Józefa (parafjalnej) uroczysta akademii, podczas której ks. radca Sznalke wręczył czterem zasłużonym druhom dyplomy, przyczem wygłosił krótkie przemówienie. Chór „Wiosna“ pod dyr. p. kierownika Adamczyka Henryka odśpiewał pieśń „Paweł i Gawel“, zaś SMP, Wodzisław odegrało b. udatnie sztukę „Lokatorzy“. — Uroczystość wypadła ku ogólnemu zadowoleniu miejscowego społeczeństwa, które swym udziałem poparło czynnie idee, głoszone przez S. M. P. (1)

Na odbytem walnym zebraniu Koła Z. O. K. Z. w Rybniku wybrano zarząd w następującym składzie: prezes p. inspektor szkolny B. Rak, zastęp — dyrektor szkoły handlowej p. Wazowski sekretarz p. I. Knapczyk, zast. p. Łojek, skarbnik — p. Białdyga. Z kół inteligencji domagano się poczynienia energicznych kroków celem poprawnego pisania nazwisk, zastosowując ortografię polską, ponieważ używanie ortografii niemieckiej związane jest z trudnościami. W sprawie ogłoszeń reklamujących Sopoty na terenie wolnego miasta Gdańska wyrażono życzenie pod adresem prasy polskiej, ażeby dzienniki polskie ogłoszeń tych nie umieszczały — nawoływano do kategorycznego bojkotowania towarów gdańskich, jak serów, cukierków, piór itd. Na kolonje letnie dla dzieci zarząd uchwalił pewną kwotę.

Członkowie Z. O. K. Z. w Markłowicach Dolnych w obecności pp. sędziego Stodolaka, kier. okręgu śląskiego dr. Kudlickiego i sekretarza powiat. Łojka wybrali nowy zarząd w składzie następującym: pp. nauczyciel P. Dąbrowski — prezes, nauczycielka H. Zawadzka — sekretarka, kier. szkoły Mrozek — skarbnik. W tych dniach odbyło się zebranie mies., na którym p. nauczyciel Dąbrowski, jako prezes koła podał zebrany do wiadomości program pracy na rok przyszły. Postanowiono na każdym zebraniu ćwiczyć pieśni patriotyczne pod batutą p. kier. szkoły Mrózka. Na członków zgłosiło się 4 kandydatów.

Z końcem miesiąca maja odbyło walne zebranie koła miejsc. Z. O. K. Z. w Czernicy. Do zarządu weszli pp.: sekretarz gm. Józef Godój — prezes Biskup — zastępca prezesa, nauczycielka Brzozanka — sekr., Figura — zast. sekr., Bugdol — skarbnik. Zebrani wyrazili zdanie, że obecny kryzys gospodarczy jest dla społeczeństwa polskiego, temsamem i dla członków Z. O. K. Z. pewnego rodzaju egzaminem, czas obecny pokazuje dobitnie wartość moralną członków.

W skład nowego zarządu Koła Z. O. K. Z. w Piecach weszli następujący pp.: kier. szkoły Gutowski — prezes, nauczyciel Ludera — zast. prez., nauczyciel Horzy — sekretarz, nacz. gminy Frewald — zast. sekr. Langer — skarbnik. Krótszy rezerat wygłosił delegat okręgu śląskiego p. mgr. Gajkiewicz. Na członków zgłosiło się 4 kandydatów.

Dnia 26 czerwca br. odbyło się w Gierałtowie w nowej szkole walne zebranie koła miejsc. Z. O. K. Z. w obecności sekretarza powiatowego, ks. prob. Roboty, grona nauczyc., naczelnika gminy, sfery kupieckiej i robotniczej. Do nowego zarządu weszli pp. kupiec Lipina — prezes, kier. szkoły Wypiański — sekretarz i Gilner jako skarbnik. Zebrani w ożywionej debacie wskazywali na redukcję pracowników zasłużonych Polaków, na kopalni Skarboferm w Knurowie a w pracy pozostawiają często elementy antypolskie mimo, że jest to kopalnia w pewnej części państwowa. Wszelkie żale były dotychczas bez echa. Ks. prob. R. wskazał w dłuższym przemówieniu drogę do spolszczenia stanu kupieckiego, przetrzegając przed zakupnem u obcych n. p. u żydów domokraców, którzy dali się we znaki niemu Polakowi przez nabywanie u nich

Humor.

Okrągły rachunek.

Gość: Miałem bombę piwa i pięć bułek.

Gospodarz: Nie mam drobnych by panu wydać. Zjeżdż pan jeszcze 7 bułek, to będzie równo — złoty.

Dzisiejsze dzieci.

Mały Czesław opowiada mamusi, że miał piękny sen.

— A czy ty wiesz, co to jest sen?

— A jakże! — kino w czasie snu.

